

Limba și literatura română

Clasa: a XI-a

Sesiunea de vară

Model de teză semestrială

Citește fragmentul propus și realizează în baza lui următorii itemi:

Căruța însă tot nu pornește. A fost uitat ceva. Da! „Ăsta micu, să meargă și el la secere”, zice omul cu un glas pătruns de o neașteptată gravitate, apropiindu-se de așternutul de pe prispă. Acolo, în așternut, doarme un copil de cinci-șase ani. Zgomotele acestea puternice și îndelungate nu l-au trezit din somn. El doarme suflând rar, topit parcă în somnul lui greu. „Tu, mă! Scoal în sus! Hai la deal.” Femeia începe să strige: copilul să fie lăsat în pace. Are nevoie de el să-i toace la păsări, să culeagă ștevie, să-i aducă cutare și cutare, să aducă mâncarea de prânz. Omul n-o ia în seamă, îi răspunde că să facă singură treburile astea, băiatul trebuie să vie la câmp și să pună poloage pe legături, să aibă grijă de cai și să învețe să secere. Muiera încearcă să-l înduplece pe bărbat, dar omul n-o ia în seamă. El dă așternutul la o parte, dezvelește pe copil, care doarme mereu, îi vârstă o mână pe sub mijlocul lui plâpând și îl ridică în brațe; apoi așa pe brațe, pe sus, îl duce la căruță și îl așază înăuntru peste paie și cergă. Băiatul se deșteaptă și adoarme iar. „Gata! Plecarea! strigă omul. Hei, cutare, deschide poarta! Haide! Sus în căruță! Ia vedeți în cutie acolo, nu lipsește nimic? Bota cu apă este? Tu, muieră, unde ești? Ai pus, fă, mâncarea în căruță?”

Deschiderea porții se face cu repeziciune și bătătura curge spre șosea, șoseaua pătrunde înăuntru prin golul căscat. Căruța pornește zdroncând rău peste podișca de lemn, iese în drum și acolo se mai oprește iarăși. Uneori, se mai uită totuși ceva. Muiera aleargă cu lucrul acela în mână, o bucată de brânză, o ceapă, un ou, o lingură care a fost uitată, sau chiar și mai rău, sarea! A uitat să pună sare, legăturica mică de treanță cu sare în ea, și muiera aleargă pierdută, străbate bătătura cu legăturica ceea în mână și se apropie de căruță și atunci omul strânge din pumni, înjură din gât și se prefăce că dă în ea, dar muiera nu se sperie deloc, vârstă sarea în coșnița cu mâncare și-l învinuiește tot pe om că se moșmonește atâta până pleacă, încât îți pierzi capul de atâta pregătire.

Căruțele ies din sat prin toate părțile lui, prin toate ulițele și ulicioarele și cu mult înainte de răsăritul soarelui casele rămân goale de viață și drumul e pustiu și tăcerea și căldura domnesc peste tot timp de săptămâni întregi.

(Marin Preda. fragment din „Moromeții”)

Nr.	Itemul	Punctajul
1.	Transcrie enunțul, înlocuind cuvintele marcate cu antonimele lor: Zgomotele acestea puternice și îndelungate nu l-au trezit din somn.	L 0

		1 2 3
2.	Demonstrează în două enunțuri polisemia verbului <i>a curge</i>.	L 0 1 2 3 4
3.	Selectează din text două secvențe care indică timpul și spațiul narațiunii.	L 0 1 2
4.	Rezumă, în limita a 50-60, de cuvinte primul alineat al fragmentului.	L 0 1 2 3 4
5.	Justifică, într-un enunț dezvoltat, abundența semnelor exclamării în fragmentul propus.	L 0 1 2 3
6.	Propune patru epitete contextuale pentru substantivul <i>dimineață</i>, în concordanță cu textul.	L 0 1 2 3 4
7.	Compară fragmentul de roman cu cel de pastel, într-un text coerent de 8-10 rânduri, subliniind două asemănări și două deosebiri. <i>În cel lan cu spicuri nalte au intrat secerătorii,</i> <i>Pe când era încă umed de răsuflul aurorei.</i>	L 0 1 2

	<i>Toți, privindu-i de departe, par că înoată-n galben râu, Fetele fără ștergare și flăcării fără brâu.</i> <i>Secera, crai-nou de moarte, mereu taie, spicul cade. Prepețița își ia puii și se duce; lanul scade, Iar în urmă, holda mândră, răsturnată prin bucăți, Se ridică-n snopi de aur, se clădește-n jumătăți.</i> (Vasile Alecsandri) _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	3 4 5 6
8.	Identifică tipul uman reprezentat de personajul masculin/feminin, numind două trăsături definitorii ale acestuia, cu câte un citat din text în sprijinul fiecăreia. Tipul uman _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8
9.	Describe, în 6-7 rânduri, o zi de vară din viața unui copil contemporan, comparând-o cu cea din text printr-o asemănare și o deosebire. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4
10.	Încadrează fragmentul într-un curent literar, formulând două argumente susținute cu câte un citat din text. Curentul literar _____	L 0 1 2

	Argument 1 Argument 2	3 4 5
11.	Alberto Manguel afirmă că: „Literatura reprezintă societatea. O societate depinde de bibliotecile sale pentru a se cunoaște, deoarece bibliotecile sunt memoria societății.” Elaborează, în spațiul rezervat, un eseu structurat despre literatura ca sursă de cunoaștere a lumii, referindu-te la două texte din literatura română studiate recent. În această compoziție vei urmări: a) să descifrezi conceptul de <i>literatura ca sursă de cunoaștere a lumii</i>; b) să faci referință la sursele de inspirație literară și importanța veridicității în literatură; c) să-ți ilustrezi afirmațiile cu două texte relevante, indicând titlul, autorul și două referințe textuale pentru fiecare; d) să meditezi la experiența personală de cititor și la impactul lecturii asupra formării tale intelectuale, făcând trimitere la citatul propus.	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

[illegible]

L	0	1	2	3	
4	5	6	7	8	9
10	11	12			
14					

Nr.	Item posibil	Răspuns așteptat	Punctaj acordat
CUNOAȘTERE și ÎNȚELEGERE			
1.	Transcrie enunțul, înlocuind cuvintele marcate cu antonimele lor: <i>Zgomotele acestea puternice și îndelungate nu l-au trezit din somn.</i>	Se va accepta oricare antonim propus, conform contextului.	3 puncte 1+1+1 Câte 1 punct pentru fiecare antonim corect.
2.	Demonstrează în două enunțuri polisemia verbului <i>a curge</i> .	Se vor accepta enunțuri formulate logic și coerent, care vor ilustra trei sensuri	4 puncte 2+2

Transcrie enunțul, înlocuind
cuvintele marcate cu
antonimele lor: *Zgomotele
acestea puternice și
îndelungate nu l-au trezit din
somn.*

Se va accepta oricare antonim
propus, conform contextului.

3 puncte
1+1+1
Câte 1 punct pentru fiecare
antonim corect.

2.	Demonstrează în două enunțuri polisemia verbului <i>a curge</i> .
----	---

Se vor accepta enunțuri
formulate logic și coerent,
care vor ilustra trei sensuri

4 puncte
2+2

		diferite ale verbului, conform dicționarului.	Câte 2 puncte pentru fiecare enunț formulat logic (1) și suficient dezvoltat (1), care ilustrează clar oricare dintre sensurile verbului.
3.	Selectează din text două secvențe care indică timpul și spațiul narațiunii.	Se vor accepta oricare două secvențe: una care indică timpul și una – spațiul.	2 puncte 1+1 Câte 1 punct pentru fiecare secvență transcrisă corect, potrivit indicatorului.
4.	Rezumă, în limita a 50-60, de cuvinte primul alineat al fragmentului.	Se va accepta un răspuns care reprezintă informația esențială din primul alineat al fragmentului, fără utilizarea citatelor; redă informația prin verbe și pronume la persoana a III-a; este respectată limita de întindere.	4 puncte 1+1+1+1 1 punct pentru redarea informațiilor esențiale, fără utilizarea citatelor. 1 punct pentru rezumarea întregului alineat. 1 punct pentru folosirea formelor gramaticale adecvate (pronume, verbe, la persoana a III-a). 1 punct pentru respectarea limitei de întindere.
5.	Justifică, într-un enunț dezvoltat, abundența semnelor exclamării în fragmentul propus.	Se va accepta un răspuns în care va fi elucidată sugestia artistică a exclamațiilor, cu raportare la caracterul personajului, la intenția/starea acestuia, la relația dintre personaje etc.	3 puncte 3 puncte pentru comentarea efectului stilistic (1) al semnelor de punctuație, raportat la circumstanțele textului (2).
6.	Propune patru epitete contextuale pentru substantivul <i>dimineață</i> , în concordanță cu textul.	Se vor accepta oricare epitete, potrivite contextual.	4 puncte 1+1+1+1 Câte 1 punct pentru fiecare epitet adecvat contextului.
7.	Compară fragmentul de roman cu cel de pastel, într-un text coerent de 8-10 rânduri, subliniind două asemănări și două deosebiri.	Se va accepta un răspuns care conține: - două asemănări între textul epic și cel liric: <i>timp (dimineață de vară), spațiu</i>	6 puncte 2+2+2 Câte 2 puncte (2+2) pentru fiecare asemănare identificată și descifrată.

	<i>În cel lan cu spicuri nalte au intrat secerătorii, Pe când era încă umed de răsuflul aurorei. Toți, privindu-i de departe, par că înoată-n galben râu, Fetele fără ștergare și flăcăii fără brâu.</i> <i>Secera, crai-nou de moarte, mereu taie, spicul cade. Prepelița își ia puii și se duce; lanul scade, Iar în urmă, holda mândră, răsturnată prin bucăți, Se ridică-n snopi de aur, se clădește-n jumătăți.</i> (Vasile Alecsandri)	(sat), eveniment (seceriș), instanțe umane (tineri), obiecte de decor (seceră) etc. - două deosebiri între cele două texte: roman epic realist, cu valori materiale, concrete și personaje individualizate – pastel liric clasic, de atmosferă, imagine idilică etc.	Câte 2 puncte (2+2) pentru fiecare deosebire identificată și descifrată. 2 puncte pentru redactarea textului de paralelă literară.
8.	Identifică tipul uman reprezentat de personajul masculin/feminin, numind două trăsături definitorii ale acestuia, cu câte un citat din text în sprijinul fiecăreia.	Se va accepta un răspuns în care: - este stabilit tipul uman reprezentat de personaj (țăranul harnic, părintele/soțul autoritar sau țăranca harnică, mama/soția grijulie etc.); - sunt identificate și comentate explicit oricare dintre trăsăturile deduse din text; - trăsăturile sunt ilustrate cu câte o secvență textuală.	8 puncte 1+2+2+2+1 1 punct pentru stabilirea tipului uman. 2 puncte (1+1) pentru deducerea trăsăturilor morale. 2 puncte (1+1) pentru comentarea trăsăturilor identificate. 2 puncte (1+1) pentru ilustrarea trăsăturilor cu exemple din text. 1 punct pentru coerența textului.

9.	Describe o zi de vară din viața unui copil contemporan, comparând-o cu cea din text printr-o asemănare și o deosebire.	Se va accepta un text coerent, potrivit temei, care să conțină cel puțin două elemente ale unui program zilnic, comparat printr-o asemănare și o deosebire cu cel din text.	4 puncte 1+1+2 1 punct pentru respectarea obiectului descrierii. 1 punct pentru caracterul descriptiv al textului. Câte 1 punct (1+1) pentru sublinierea unei asemănări și a unei deosebiri.
10.	Încadrează fragmentul într-un curent literar, formulând două argumente susținute cu câte un citat din text.	Se vor accepta două argumente care să justifice apartenența textului la realism, susținute cu secvențe textuale relevante.	5 puncte 1+2+2 1 punct pentru numirea curentului. Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare argument formulat corect. Câte 1 punct (1+1) pentru fiecare exemplu plauzibil, selectat din text.
11.	Alberto Manguel afirmă că: „Literatura reprezintă societatea. O societate depinde de bibliotecile sale pentru a se cunoaște, deoarece bibliotecile sunt memoria societății.” Elaborează, în spațiul rezervat, un eseu structurat despre literatura ca sursă de cunoaștere a lumii, referindu-te la două texte din literatura română studiate recent. În această compoziție vei urmări: e) – să descifrezi conceptul de <i>literatura ca sursă de cunoaștere a lumii</i>; f) - să faci referință la sursele de inspirație	Se va accepta un text care conține: - descifrarea conceptului <i>literatura ca sursă de cunoaștere a lumii</i>, cu referire la funcțiile ei; - exprimarea opiniei cu privire la importanța veridicității în literatură; - reperarea argumentată a două texte literare; - referirea la propria formare intelectuală prin intermediul lecturii; - relaționarea cu citatul; - formularea unei concluzii potrivite temei eseului.	18 puncte 2+2+8+2+2+2 2 puncte pentru explicarea logică și pertinentă a conceptului propus. 2 puncte pentru explicarea nevoii de veridicitate în literatură. 8 puncte (4+4) pentru reperarea argumentată a două texte literare: indicarea titlului (1) și autorului (1); angajarea referințelor textuale (2+2). 2 puncte pentru referirea la propria experiență de cititor și impactul lecturii asupra formării personale. 2 puncte pentru relaționarea cu citatul.

	literară și importanța veridicității în literatură; g) - să-ți illustrezi afirmațiile cu două texte relevante, indicând titlul, autorul și două referințe textuale pentru fiecare; h) - să meditezi la experiența personală de cititor și la impactul lecturii asupra formării tale intelectuale, făcând trimitere la citatul propus.		2 puncte pentru formularea unei concluzii pertinente.
--	--	--	---

Convertirea punctelor acumulate în note

71-75 – 10

65-70 – 9

57-64 – 8

46-56 – 7

34-45 – 6

23-33 – 5

15-22 – 4

8-14 – 3

4-7 – 2

0-3 – 1

Matricea de specificații

Deprinderi integratoare	Cunoaștere și înțelegere	Aplicare și rezolvare de probleme	Integrare	Total
Lectura textelor	Itemul 3, 4	Itemul 8	Itemul 10, 12	27 pct. 38%

	12 puncte	6 puncte	8 puncte	
Scrierea	Itemul 1, 2 15 puncte	Itemul 5, 6, 7 Redactare: 9 puncte 24 puncte	Itemul 9, 11, 12 Redactare: 5 puncte 10 puncte	48 pct. 62%
Total	27 pct. 20%	30 pct. 51%	18 pct. 29%	75 de puncte 100%